

Johan: Hej och välkomna till litteraturreсан. Jag heter Johan Hemmingsson och arbetar som litteraturutvecklare på Region Jämtland Härjedalen.

Under åtta avsnitt av den här podden ska jag ta ett snack med en författare från varje kommun i länet. Vi kommer prata om högt och lågt, författarskap skrivande och vad som än kan dyka upp. Vem vet, det kan bli lite tull då. Nu, braal ma.

Johan: Att titta ut över en stilla å kan vara meditativt. Många är väl vi som har suttit och tittat över porlande vatten och lyssnar till ljudet för att slappna av och låta stressen rinna undan.

Någon som har tagit det här steget ännu längre och skrivit en bok om en å, det är Leif Milling.

Jag befinner mig i Gimdalen i Bräcke kommun. Dit litteraturreсан har tagit sig. Hej Leif!

Leif: Ja hej du.

Johan: Du har alltså gjort en karriär kan man säga på att skriva fiskehistorier? Kan man säga så?

Leif: Ja alltså, nu såg inte du när du kom in, så har jag ju lite sådär egofixerade bilder i entrén, som ska peppa mig och en av de bilderna hämtade från Östersund förra veckan inramad och där står det fiskefotograf Leif Milling.

Men bilden togs år 1975.

Ja, då trodde jag att jag skulle livnära mig som fiskefotograf. Det blev nästan så.

Johan: Det blev nästan så, vi tar det från början. Vad var det som kom först? Var det fisket eller var det fotograferingen?

Leif: Kommer ju väldigt nära, eftersom... Det hör till saken att jag fick en kamera i konfirmationspresent. Jag fick mitt första sommarjobb när jag var 15 år, så köpte jag mitt flugspö.

Men min omgivning var författare och fotografer, och... Jag var jätteimponerad av av dem. Ja hade nog bestämt mig.

Johan: Och man kan säga att det började ganska tidigt med journalistiken?

Leif: Ja, det första egentliga som jag gjorde det var här i Gimdalen och då var jag här år 1968. Då var Rolf Smedman, en legend redan då i flugfiskekretsar och som konstnär och författare.

Han frågade mig eftersom han såg att jag fotograferar mycket om jag kunde följa med ner till strömmen för,

Det var en födelsedagsfest där nere för att disponent Karlsson och fru skulle fylla 85 år, de var lika gamla.

Johan: Jo, jag tackar jag.

Leif: Och dom var flugfiskare och bodde vid Idsjöströmmen i en liten stuga, och jag fick illustrera då och ta porträtt på de här två, och Rolf skrev, och det blev en artikel i jaktmarker och fiskevatten. Så börjar det.

Johan: Där börjar det, och sen sen rullar det på?

Leif: Ja, det var det. Du nämde ju för mig då att du hade sett en artikel som kom förra veckan.

Johan: Ja precis. Men den första boken du gjorde gav ut, nu ska vi se om jag har fattat det rätt, det är Älskade å?

Leif: Nej du. Det är Tusen vak.

Johan: Tusen vak, och berätta lite grann hur kom den boken till?

Leif: Den kom ju till av samma anledning som allt annat jag gör. Alltså, jag har ett otroligt behov av, tydligen, att berätta saker. Då hade jag skrivit några artiklar och fått lite beröm för det, så då tänkte jag, ja men det kostar ju ingenting. Så jag skriver...

Egentligen en dagbok.

Jag tyckte det var bra, det kan jag berätta för dig, för att... Efter ett tag efter några år då så när man torde att visa sitt manus och hade hittat en rubrik, en titel, "Tusen vak - flugfiske på Nordkalotten" så skickar jag manus till Norge till ett förlag där och fick ett svar ifrån Runar Warhuus, redaktör. Det var ju jättemärkvärdigt, och imponerad var man ju, ung och stark, så skriver han så här:

Det märks att du har haft fantastiskt roligt när du har skrivit den här boken.

Och den kommer att bli bra. Känner du till photoshop? Förmodligen gör du det.

Jag föreslår att du gör om boken en fyra, fem gånger så ska vi ge ut den. Och sen började han och hade små korrigeringar där han hade givetvis rätt, så jag fick liksom en utbildning av en riktig redaktör, norsk. Jag sög i mig allt, och den boken blev ju så omtyckt och så bra så att när du gick in i det här rummet så hänger ett diplom där det står:

"Hans Lidman-stipendiet 2002".

Johan: Och Hans Lidman, det är ju en legend.

Leif: Jag fick hans stipendium då för den boken.

Johan: Se där ja.

Leif: Ja så det var ju en hyfsad startsignal.

Johan: Men, Nordkalotten det är ju inte i Jämtland.

Leif: Nej.

Johan: Det är ganska långt härifrån.

Leif: Ja, det är bättre på andra sidan.

Johan: Haha. Men Älskade å som sen kom, den handlar om en å som rinner här i Jämtland?

Leif: Ja. Det är ju olika anledningar till att jag hamnade här, men en är ju givetvis fisket och

det var redan när min familj flyttade upp från södra Sverige så hyrde vi en stuga i den här byn och hade semester här, och då träffar jag redan då den här Rolf Smedman och sen träffar jag en kvinna också, eller det är väl en liten flicka.

Och då blev det så att både ån och hon såg till att jag hamnar här.

Johan: När jag har pratat med författare under den här resans gång så är det ju kärleken. Den går ofta hand i hand med skrivandet, kan man säga.

Och kanske inte skrivandet i det här fallet, men det var det som gjorde att du så småningom hamnade här och att...

Du fastnade för fisket som sen blev ditt levebröd.

Leif: Ja, man kan inte annat än... jag måste ta en sån där liten tillbakablick. Största anledningen tror jag var i Katrineholm.

Där hade jag, jag har skrivit om det i min nya bok och då skriver jag så här:

Han kunde stå på katedern och bolla med fem eller fyra fotbollar. Han kunde stå på en hand.

Han kunde vissla och imitera en näktergal. Vem var det, tror du?

Johan: Vissla och imitera en näktergal, oj. Vem som har skrivit eller vem?

Leif: Vem personen är?

Johan: Vem personen är? Oj, nu satte du mig på pottkanten här... I Katrineholm?

Leif: I världen.

Johan: I världen, Karl Gerhard?

Leif: Jan Lindblad.

Johan: Jan Lindblad.

Leif: Ja. Alltså, då är man 12 år och har han som lärare och få vara med och spelar in filmen Ett vildmarksrike. Då bestämde jag mig för att jag ska bli en Jan Lindblad.

Och i det här fallet fanns det ju inget fiske med, utan det var ju naturen och dess invånare. Då tänkte jag att det ska jag göra.

Och det gör jag nu.

Johan: Absolut, och din kärlek till naturen, den ska vi prata mer om.

Johan: Kärleken till naturen det är en röd tråd i alla dina böcker som du har skrivit. Går det att förklara med ord vad naturen betyder för dig?

Leif: Ja, det gör det ju och det är väl ungefär på samma sätt som att man kan,

Med en bild som fotograf,

Skildra en känsla.

Det är lika svårt som om man skriver en bra låt.

Men, jag tror att vissa människor, och där har ju jag fått en sådan gen, så att, Jag vill ju prova det då, och naturen påverkar ju mitt känsloliv starkt.

Johan: Och naturen här kring Gimdalen, är det hemma?

Leif: Alltså, det är det är egentligen enkelt när vi flyttar tillbaka hit i byn – jag säger vi för det var många som gjorde det på 1980-talet – Då träffas vi här på Kullagården en gång. Då kom frågan upp, men varför? Hur kan ni flytta hit? Vad är det bra för? När ni hade allt i Säffle och Stockholm och Örebro.

Då var det en av damerna i sällskapet som sa det att, "Jag hade inte upplevt mörker på 15 år."
"Och inte tystnad heller."

"Och nu har jag det."

Då börjar man tänka, jaha, är det en sådan nivå på det här? Hej och hå, och så var det nån som sa att.

Johan: Alla umgås vi runt mat, så om du skulle bjuda mig på mat nu idag, Leif, vad vill du bjuda på för recept?

Leif: Ja vi tar väl fisk?

Johan: Ja det tycker jag.

Leif: Ja och enkelt ska det ju vara, tycker jag.

Och jag vet att någon gång så har jag blivit bjuden på kokt fisk som har varit så otroligt torr och hemsk att äta så att man undrar; varför gör man så här?

Då var det så här att Gunnar Westrin, min lekkamrat från norr, författare,

Han lärde mig att koka fisken en gång i tiden och den fisken det var Harr som kokades i kaffepannan, jajamen. Och han skar upp lagom stora kokbitar.

Och. Sen kokade han upp vattnet.

Sen tog han en hel näve grovsalt.

Och så lade han i fiskbitarna, sen lade han på locket och sen sa han, "nu kommer det ta en kvart minst innan vi ska äta".

Och så fick den bara stå där.

Sanningen att säga så tog han hela näven (med salt), det brukade han göra. Jag tror inte det hade något med smaken att göra, han hade givetvis dvärgbjörksblad som han strödde, snyggt och fint. Nej, alltså lättkoka i ganska i ordentligt med salt, det går alltså inte att översalta en färsk fisk egentligen.

Och varför jag väljer den det är för att jag tycker så mycket om att äta under i samband med mina fiskeäventyr, att man äter ute och då är den här kokta fisken, det kan ju vara vilken fisk som helst, den kan man ju spara också och sen äta kall på en macka. Helt fantastiskt, så så enkelt kan det vara.

Johan: Finns det här receptet med i Catch and cook?

Leif: Ja, det gör det säkert. Jag sa ju till dig tidigare att jag läser ju inte mina egna böcker, men jag ljuger för att, Nu är det så att, Jag lagar ganska mycket mat ifrån min bok.

Johan: Du gör det?

Leif: Ja jag gör det.

Johan: Så lite grann håller du på och bläddrar i böckerna?

Leif: Jag senast igår eller förrgår när jag visste att du skulle komma hit, tänkas stackars pojk, herregud, kommer från stan hit. Vi har ju inget café och ingen restaurang vad gör jag nu då?

Johan: Ja, jag tycker det går alldeles utmärkt att sitta här.

Leif: Ja, men det ska nog få se att eller känna doften snart.

Johan: Det tror jag också. Men vad är det som är på gång framöver här nu då?

Leif: Det är ett projekt som jag kallar för Skogslandet, jag har alltså gett skogen ett eget land, Skogslandet. Och det är en kärleksförklaring till skogen och till människorna kanske framförallt till kvinnorna under alla år i det här landet. De som har sett till så att gubbarna kommer till jobbet och att de en del får med sig massa saker när de ska iväg och jaga.

De jag har mött, handlar boken om, och om... Jag kan väl säga så här jag jobbade tjugo år, minst, åt SCA, som deras fotograf. Då handlar det om informationsbilder, snudd på reklam, snudd på icke trovärdigt och trovärdigt. Jag lärde mig jättemycket om skogen och jag ser ju som alla andra att här händer någonting i våra skogar, det här är inte så himla bra.

Eller har jag fel, tänker jag? Och nu har jag hållit på i två år och lärt känna dem som räddar skogar, de som arbetar i skogen, de som kan mer än vad jag kan. Så att det är en kärleksförklaring till skogen som jag hoppas vi får behålla.

Johan: Boken, det är inte bara skogslandskapet, utan även det litterära boklandskapet håller ju också på att förändras. Den här boken kommer den komma i tryckt form eller hur ser tankarna ut där?

Leif: Ja, det kommer vara så här att, som du säger så ändras ju tiderna och tidigare när jag har gjort mina böcker tidigare har jag gett ut dem på Ågrens-förlaget i Bjästa. Det har varit väldigt goda tider och böckerna har sålt jättebra. Nu förändras det här, det går inte att få tag i papper tillräckligt bra och så vidare.

Så hör och häpna, nu imorgon så ska jag till Rissna och träffa Robin Lindqvist, för vi jobbar med en ljudbok. En bok utan bilder, fast med bilder.

Johan: Okej. Man får göra sig bilderna i huvudet.

Leif: Ja. Ja det är ju fascinerande.

Johan: Vem är det som läser in den här då?

Leif: Ja, jag hittade en kille som är fantastisk på det. Han heter Leif Milling.

Johan: Du ser.

Leif: Nej, jag hade ju så otrolig ångest inför det där, så jag sa nej. Men jag har... Jag har tagit kraft.

Johan: För du nämnde ju tidigare att när författare läser in sina böcker så blir det sällan bra. Men det har hänt saker som gjort att du har andra åsikter?

Leif: Man kan väl säga så här, en jämförelse. Om du har en bra coach? När du spelar ishockey eller gitarr eller vad du än gör så blir det bättre än om man inte har någon. Jag har backup alltså. Jag har ett antal människor som har haft synpunkter och jag har försökt att göra det bättre, och nu har jag Robin som drar i spakarna. Det viktigaste av allt, jag tycker att det är så himla roligt.

Johan: Du tycker det ja.

Leif: Ja tycker jag.

Johan: Och är manuset är klart?

Leif: Ja fast jag måste säga en grej som är fantastiskt också, eller trevligt, eller märkligt. Många av de människor som kommer att vara med i min bok är ju eldsjälar, de har gjort fantastiska saker. Men så säger de när de ser det jag har skrivit, "nej, men så märkvärdigt var det inte, det var ju många andra som var med". Och "nej, jag vill nog inte ta för mig, så här inte, vi tar det lite lugnt nu".

Och en del tycker att, "nej, det var inte jag".

Och nu har jag tänkt, alla har sagt det nästan. Det är ingen som har sagt så här:

"Jag är så otroligt stolt över det jag har gjort".

Utan i skogslandet finns det någon sån känsla tydligen,

Att man tar inte för sig, säga att "titta på mig vad jag kan och vad jag har gjort".

Men man säger, "titta var Kalle gjorde, vilken fantastisk människa, han skulle ni träffa".

Men inte jag.

Johan: Nej just det. Ja, jag ser verkligen fram emot att få höra den här boken och nu tycker jag att vi tar och njuter lite grann av skogslandskapet här utanför fönstret. Leif, det var jätte, jättefint att få komma hälsa på dig här idag.

Nu tar vi lite kaffe, va?

Leif: Nej du nej, nu blir det. Älgköttfärssoppa från "Älgkött och Peran", det du.

Johan: Det du. Det här ser jag fram emot. Tack så mycket Leif.

Leif: Tack du!